

ДОКЛАД

на

Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на докторска програма „Медицина, психология, вяра“ от професионално направление 2.4 Религия и теология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Уважаема госпожо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по хуманитарни науки и изкуства представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на докторска програма „Медицина, психология, вяра“ от професионално направление 2.4 Религия и теология, област на висше образование 2. Хуманитарни науки на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, катедра „Теология“ във Философско - историческия факултет.

Докладът е разработен съгласно чл. 88а, ал. 7 от ЗВО и чл. 38, ал. 1 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование (ESG) - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В ЕВРОПЕЙСКОТО ОБРАЗОВАТЕЛНО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/, ПРИЕТИ ОТ АС НА НАОА НА 20.10.2016 г.

III. SWOT АНАЛИЗ

IV. ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол/ дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол №3 от 09.02.2023 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол №14 от 08.06.2023 г. Протокол №15 от 13.06.2023 г.
3.	Посещение на ЕГ в СУ, проведено дистанционно, в електронна среда	19.06.2023 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол №13 от 12.07.2023 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Протокол №14 от 26.07.2023 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 38, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

Определената от Акредитационния съвет на НАОА Експертна група по процедурата е в състав:

Ръководител:

проф. д-р Димитър Попмаринов Киров, пенсионер, теолог

Членове:

1. проф. д-р Иванка Василева Асенова - Международно Висше Бизнес Училище, Ботевград, психология
2. проф. д-р Мая Йорданова Стоименова-Попова - МУ Плевен, медицина.

Наблюдаващ процедурата член на ПКХНИ: доц д-р. Георги Петров Донеv, Българска академия на науките.

В становището са включени и уточнения по забелязаните и отразени в Доклада на ПКХНИ констатации. Видима е научната компетентност и професионална ангажираност на академичния състав на ФИФ относно реализацията на образователния и научно-изследователски процеси в ДП „Медицина, психология и вяра“.

В ПКХНИ – НАОА е постъпило становище на катедра „Теология“ към ФИФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ във връзка с констатации и оценка за изпълнението на критериите за програмна акредитация на ДП „Медицина, психология и вяра“ в ПН 2.4 Религия и теология от област на висшето образование 2. Хуманитарни науки. Авторите на ДП приемат констатациите и препоръките на ПКХНИ. Констатации по Стандарт 1: 1.4. „съдържанието на ДП не съответства на нормативните изисквания за качество на обучението“; 1.5. „наложително е да се преосмисли цялостната концепция на ДП и да се формулира ново заглавие в съответствие с ПН 2.4. „Религия и теология“. Констатации по Стандарт 2: 2.1. „необходимо е ясно определяне на целите и задачите на ДП и получената квалификация и професионална характеристика“; 2.2. „в програмата липсват учебни дисциплини, които да компенсират отсъствието на начална образователна основа

за неспециалисти; 2.3. „съдържанието на учебния план не осигурява постигането на целите и очакваните резултати“; 2.5. „ ДП не отговаря на изискванията за качествено обучение в научната специалност“. Констатации по Стандарт 5.4. „липсват преподаватели в основополагащи богословски дисциплини“; 5.5. „учебните курсове трябва да бъдат приведени в съответствие с професионалния и научен профил на преподавателите“. В становището на авторите на ДП „Медицина, психология и вяра“ е представено намерение за разработване на нова ДП „Теология и медицина“ (ново съдържание на компонентите на ДП: заглавие, анотация, цели, задачи, професионална характеристика, учебен план и учебни програми, преподаватели), в която ще бъдат отстранени слабостите на актуалната ДП, констатирани в доклада на ПКХНИ. Настоящата процедура трябва да приключи с оценка на ДП „Медицина, психология и вяра“. Проектът на катедра „Теология“ за ДП „Теология и медицина“ може да бъде оценен от ПКХНИ и АС на НАОА след разкриване на нова процедура за акредитация.

II. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

Стандарт 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И СЪОТВЕТСТВАЩИТЕ МУ КРИТЕРИИ.

Констатации за изпълнение на критерий 1.1. В съответствие със стандарт 1 от ESG - част 1 /1-10/: „Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма“

Политиката за осигуряване на качеството на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) отговаря на съответните изисквания на стандарта и мисията на ВУ. Един от стратегическите приоритети на ПУ за утвърждаването му като образователна, изследователска и културна институция с национална значимост е „предлагане и осъществяване на успешни модели и практики на достъпно, специализирано, интердисциплинарно качествено обучение на европейско равнище“ на докторантите в ПУ.

В съответствие с поставеното от МОН като стратегическа цел пред висшите училища в Р България да се разработват междудисциплинарни съвместни програми за съвместното обучение между български и чуждестранни висши училища, Философско-историческият факултет (ФИФ), като основно структурно звено на ПУ „Паисий Хилендарски“, предлага обучение в нова докторска програма „Медицина, психология и вяра“ в професионално направление 2.4 Религия и теология, в партньорство с два университета: Медицински университет – Пловдив и Ecclesiastical Academy of Athens. Докторската програма има интердисциплинарен характер, като обучението ще води на български и на английски език. ПУ „Паисий Хилендарски“ и Философско-историческият факултет публикуват на своя сайт цялостната информация относно научната организация, отчетност и политики по качеството на обучение по докторските програми.

По отношение на предложената програма „Медицина, психология и вяра“ възникват проблеми, свързан с качеството на образование, което се предлага. Основният проблем е свързан със заглавието на програмата, което включва цели области на науката, които

не са концептуално интегрирани. Понятието „вяра“ не е обосновано като синтетична функция, която обединява психиатрията и клиничната психология. Неясна е концепцията за Докторската програма по “Медицина, психология и вяра“: липсва фокус във програмата, не е ясно в какъв контекст се дефинира вярата, не е фиксирано кой аспект от множеството възможни взаимодействия между обширните научни области медицина и психология и „вярата“ ще бъде базата на обучението в докторската програма по “Медицина, психология и вяра“. Така предложената програма, според заглавието си, трудно може да се включи в направление 2.4. Религия и теология. Докторската програма „Медицина, психология и вяра“ си поставя за цел да подготвя специалисти, изследователи практикуващи в областта на медицината и религията. Идеята е те да са конкурентоспособни в страната и в чужбина. Обучението стъпва на Стратегията за развитие на ПУ. Качеството на обучение се гарантира от съответното строго спазване на нормативните документи.

Заложена цялостна дейност в докторската програма „Медицина, психология и вяра“ е в съответствие с институционалната система за качество. Изведени са гаранции за съответствието на обявената мисия и образователните цели на ПВУ. Водещи са външните и вътрешните одити. В специалната Комисия по акредитация, одити и рейтинг към ФИФ са включени представители на всички катедри, включително и на катедра „Теология“. Опитът за обединяване на три толкова обширни области на човешкото познание, и то в докторска програма, отправя сериозно предизвикателство пред осигуряването на качествено обучение в нея. Съответно, в специфичната подготовка на докторантите в докторската програма „Медицина, психология и вяра“, както е заложена в учебния план, има непълноти. Липсват базисни дисциплини, които направлението 2.4. Религия и теология дава като квалификация. Необходимо е да бъде определен фокусът на обучението при докторантите, които са от различните направления, заложи в програмата.

Научните изследвания и обучението в ПУ се определят от „Правилник“ за устройството и дейността на ПУ“, „Правилник за научноизследователската дейност на ФИФ“ (специално глава III: Включване на студенти и докторанти в НИД), „Университетски център за работа с млади учени, докторанти и постдокторанти“, изследователски центрове, функциониращи към ФИФ, „Университетския фонд за научни изследвания конкурси“ „Студентски проекти“ и „Млади учени и докторанти“.

ПУ и ФИФ включват докторантите в научноизследователската работа и в проекти. За целта университетският фонд за научни изследвания обявява конкурси *за разработване на проекти с участието на студенти и докторанти*.. Създадени са условия за публикуване на резултатите от изследванията на докторантите.

В ПУ е изработен етичен кодекс, съобразен с Хартата и Кодекса на европейските учени. Във ФИФ е създадена Етична комисия, която установява нарушенията и приема решения на изникналите конфликти в процеса на обучение. Комисията контролира спазването на академичните стандарти. Проверката установи, че в катедра „Теология“ не са допуснати нарушаване на авторските права и плагиатство. ПУ притежава лиценз за използване на система за откриване на плагиатство.

В катедра „Теология“ няма регистрирани сигнали за нарушение на академичната етика.

Констатации от изпълнението на *стандарт 1*:

<p>1. Обучението в ПН 2.4. е в съответствие с мисията, целите и задачите на ПУ „Паисий Хилендарски“. Образователната дейност се осъществява в съответствие със законодателството в областта на висшето образование и науката и правната уредба на университета.</p>
--

2. В ПУ и ФИФ е изградена и функционира система за поддържане на качеството, която гарантира високо ниво на обучението. Провеждат се периодично външни и вътрешни одити на учебните планове и дейностите за тяхното изпълнение.
3. Осигурена е взаимовръзка между научните изследвания и обучението, осъществявана и контролирана на ниво университет, факултет и катедра. Осигурено е спазването на правилата за академична етика и за авторското право.
4. На ниво университет, факултет и катедри функционира система за управление на качеството и съответните комисии. Съдържанието на предложената докторска програма „Медицина, психология и вяра“ към катедра „Теология“ не съответства на нормативните изисквания за качество на обучението.
5. Наложително е да се преосмисли цялостната концепция за Докторската програма, да се определи съдържателния фокус на програмата и да се изведе ново заглавие на програмата в съответствие с мястото ѝ в ПН 2.4. Религия и теология.

Стандарт 2. „Разработване и одобряване на програмите“ и съществуващите му критерии, а именно:

Критерий 2.1. „Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на висококвалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни“

Разработването, одобряването, наблюдението и обновяването на докторските програми в ПУ и ФИФ съответстват на стратегията за развитието на ВУ. Докторската програма „Медицина, психология и вяра“, както и всички учебни планове и програми във ФИФ, се разработват според европейския формат ECTS label за стандартизирана учебна документация.

Докторската програма „Медицина, психология и вяра“ предполага интегриране в широкия спектър от специалности и форми на обучение в ПУ. Заложени са идеи и планове за активно сътрудничество с научни и образователни институции от страната и чужбина. Констатацията от проверката е, че документацията на докторската програма не е в съответствие със съвременните постижения на богословието, медицината и психологията поради липса на теоретичен принцип и концептуална структура, които интегрират посочените научни области и биха открили евристични възможности за изследване. Очакваните образователни и научни резултати не са реалистични. Липсата на начална образователна основа за постигане на очакваните резултатите. Неизяснената концепция за Докторската програма въвежда дисциплини, които не съответстват на декларираните цели на програмата.

Не е реалистична оценката на придобитата квалификация от обучението. Това ограничава професионалния профил на завършилия програмата за реализация като висококвалифицирани специалисти в областта на религията и медицината. От възможностите за професионална реализация е изключена областта на психологията, което не съответства на именованието на Докторската програма – „Медицина, психология и вяра“. Във ПУ се спазва строго регламентираната учебна документация, следи се за наличието на хабилиран преподавателски състав за обучение на докторантите. Организацията и стандартите за разработване на докторските програми е в пълно съответствие с учебната документация и нормативната уредба на ЗВО.

В предложената ДП липсва учебен план на английски език. Приложени са учебни програми само за част от включените в учебния план дисциплини. Констатирани са структурни и съдържателни неточности в учебния план на докторската програма „Медицина, психология и вяра“. Поставената цел за подготовка на

висококвалифицирани научни кадри със задълбочени познания в областта на медицината, психологията и религията не е реалистична, предвид обхватността и спецификата на всяка от тези области на познанието. Поставената цел за високо качество на обучението не кореспондира на условията за прием, даващи възможност на всеки, придобил образователно-квалификационна степен "магистър", независимо от професионалното направление, да се обучава в докторската програма по „Медицина, психология и вяра”.

В учебния план се посочва, че учебният процес се осигурява от преподавателския състав на катедра „Теология“ във ФИФ на ПУ и катедра по психиатрия и медицинска психология, катедра по фармакология и клинична фармакология, катедра по УНГ болести на МУ –Пловдив. Не е обосновано, съгласно професионалната квалификация, участието на преподаватели от катедра по УНГ в учебния процес.

Предвид 3-годишния срок на обучение в докторската програма в противоречие със ЗВО е включването в учебния план на 30 аудиторни часа и на 1590 извънаудиторни часа за четвъртата година, която не се включва в срока на обучение.

Обучението в докторската програма по „Медицина, психология и вяра” ще се води на български и на английски език, но в приложените документи липсва учебен план на английски, както и програмите на английски на повечето от учебните дисциплини. За пет дисциплини няма приложени учебни програми.

От предложения учебен план и дисциплините в него не е ясно как незавършилите базисно образование по богословие могат да получат диплома от направление 2.4. Религия и теология. В областта на богословието липсват основополагащи дисциплини (догматика, библеистика и др).

Предложеният учебен план и включените в него избираеми и факултативни дисциплини не осигурява възможността да се придобият задълбочени теоретични знания, умения и компетенции в областта на психиатрията, медицинската психология и клиничната психология. В областта на психологията са включени само две учебни дисциплини: избираема и факултативна, като за първата дисциплина не е приложена учебна програма. Това компрометира заявената в учебния план на докторската програма „Медицина, психология и вяра” цел, че докторантите ще получат задълбочени познания и в областта на психологията. Не е обоснована съвместимостта на предлаганата програма с подобни програми в чужбина, при условие, че в България не съществуват такива.

ПУ и ФИФ отговарят на всички изисквания и процедури за наблюдение, контрол и оценка на учебната документация за ОНС „доктор“. Контролната функция се изпълнява от Комисията за качество към ФИФ и университетската Комисия по качеството. По отношение на предложената ДП системата за качество е допуснала сериозни съдържателни и структурни пропуски, които трябва да бъдат задължително отстранени при преработването на програмата.

Констатации от изпълнението на *стандарт 2*:

- 1. Предложената докторска програма „Медицина, психология и вяра“ се нуждае от формулирането на теоретичен принцип, който интегрира трите научни области и създаването на интерпретативни модели на „Вярата“ в медицината и психологията. Наложително е ясно определяне на целите и задачите на програмата и съответно получената квалификация и професионална характеристика. Необходимо е компетентното мнение на представители от трите професионални общности.**
- 2. В програмата липсват дисциплини, които да компенсират отсъствието на начална образователна основа за постигане на качествени резултати.**

3. **Съдържанието на учебния план на докторската програма „Медицина, психология и вяра” не предполага реализирането на обявените цели и постигането на очакваните резултати.**
4. **Необходимо е да се установи съвместимостта на предлаганата програма с подобни програми в чужбина.**
5. **В рамките на ВУ документацията е на необходимото ниво и гарантира доброто качество на учебния процес, но конкретната докторантура не отговаря на изискванията за качествено обучение по научната специалност.**

Стандарт 3. „Обучение, преподаване и оценяване, ориентирани към студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

ПУ и ФИФ има натрупан опит в обучаването на докторанти. Спазва се строго нормативната уредба в организирането на преподавателския процес, научното ръководство и защитите на докторските дисертации. На докторантите са осигурени необходимите условия за научна работа. Във връзка с широкия научен обхват на предложената за акредитация докторска програма „Медицина, психология и вяра“, въпреки научните ресурси в интернет пространството, е необходимо и да се предостави и специализирана литература в библиотеката на ФИФ. Политиката на ПУ е насочена към специфичните потребности на докторантите. В това отношение положително значение има докторантското училище.

Философско-историческият факултет и катедра „Теология“ прилагат съвременни модели на обучение. Заложени са четири модула на обучение в докторската програма „Медицина, психология и вяра“: образователна дейност; научноизследователска дейност; преподавателска и експертна дейност; научно-организационна и практическа дейност. Целта на образователната и научна дейност е овладяване на методологията на богословските изследвания, понятийния апарат и формите за представяне и публикуване на постигнатите резултати. Поставената цел не може да бъде постигната, защото в учебния план няма заложени основни дисциплини по богословие, психология и медицина.

В наличната документация не е изяснена формата на научно ръководство на докторанти завършили една от професионалните области на ДП. В ПУ и ФИФ съществуват условия за развитието на интердисциплинарна докторска програма при условие, че системата за контрол на качеството отстранени констатираните съдържателни недостатъци на предложената ДП.

Обучението на докторанта се осъществява чрез различни индивидуални и колективни форми, които са част от учебния план на докторската програма и са залегнали като задължителни дейности в индивидуалния учебен план на докторанта. Присъствието на тези форми в докторска програма „Медицина, психология и вяра“ се определя от нормативната уредба за организиране на обучение в ОНС „доктор“. В индивидуалния учебен план за работа на докторанта в ПН 2.4 Религия и теология, научният ръководител и докторантът ще се ръководят от учебния план на предложената докторска програма. Основната слабост на програмата е, че в нея липсват богословски дисциплини. Предложените задължителни дисциплини не са богословски. Слабост на докторската програма е включването в учебния план само на две психологични дисциплини.

Предложената докторска програма се ръководи от “Правилника за развитие на академичния състав“ на ПУ. Докторантите следват всички етапи при подготовката на дисертацията. Това включва прякото ръководство на научния ръководител, отчитане пред катедрения съвет на работата на докторанта, научната му дейност, спазване на сроковете, предвидени в индивидуалния план , публикации. За докторантите е предвидено участие в семинарни занятия в бакалавърските програми, участие в курсове

и практически занимания, които се възлагат от катедрата. Участието в докторантското училище гарантира изпълнението на образователните дейности.

В Пловдивския университет е изградена система за оценяване и постижение на докторантите. Те се оценяват редовно на всеки три месеца в катедрения съвет и във факултетния съвет. В началото на календарната година се гласува на ФС атестационната оценка, дадена от катедрения съвет. Оценката включва резултатите от изпълнението на образователните и научни дейности, предвидени в индивидуалния учебен план.

В Пловдивския университет са изработени правила за подаване и разглеждане на жалби от студенти и докторанти. За целта е изработен правилник за жалби на студентите и докторантите. Те се разглеждат в комисията по етика и академично единство. В комисията има представител на всеки факултет.

Констатации от изпълнението на *стандарт 3*:

1. На докторантите са предоставени всички необходими условия за научна работа. Необходимо е, въпреки научните ресурси в интернет пространството, да се предостави специализирана литература в библиотеката на ФИФ.

2. Подготовката на докторантите ще се осъществява на основата на съвременни образователни форми и научни методи, когато в учебния план се включат базови учебни дисциплини.

3. Научното ръководство трябва да съответства на професионалното направление на научния ръководител, и професионалното направление, в което докторантът е придобил образователно-квалификационна степен "магистър" и „бакалавър“.

4. В ПУ и ФИФ е създадена система за постоянен контрол на процеса на реализация на дисертационния труд, която гарантира процеса на обучение, на организационните и практическите дейности. Препоръчва се системата да бъде адаптирана към оценяване на интердисциплинарни докторски програми за отстраняване на структурни и съдържателни слабости, каквито са констатирани в предлаганата ДП.

Стандарт 4. Прием, развитие, признаване и дипломиране на студентите

Критерий 4.1. „Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация“

„Жизнения цикъл“ на докторантите в предложената за акредитация докторска програма „Медицина, психология и вяра“ е в съответствие с нормативната база и правила в ПУ и ФИФ. Обучението, развитието и дипломирането на докторантите, както и въпросите, свързани с реализацията на докторантурата, се наблюдават и контролират от катедра, факултет и отдел „Докторанти“. За успешното изпълнение и приключване на докторските програми в ПУ е изградена цялостна система, в която се включва и настоящата програма, предложена за акредитация.

Създадена е вътрешната нормативна база, която включва научноизследователската дейност на докторантите в цялостната научноизследователската дейност на ПУ. Включването на докторантите се определя от правилник на ФИФ. Чрез сайта на факултета се поддържа база данни за участието на докторантите в

научноизследователски и приложни проекти и научни форуми, като системно се отчита публикационната активност. Във ФИФ са създадени условия за включване на предложената за акредитация докторска програма „Медицина, психология и вяра“ в изследователски проекти.

Във ФИФ и катедра „Геология“ са осигурени възможности за мобилност. Те могат да участват в учебния процес на други ВУ, научни институции в страната и чужбина, да използват програмата Еразъм+. Осигурена е възможност за сътрудничество с Църковната академия в Атина, но липсват институции, свързани със заложените в заглавието на програмата медицина и психология.

ПУ е създадена нормативна база, която се поддържа, актуализира и гарантира висококачествено образование и успешна професионална реализация. Данните за професионалната реализация на успешно завършилите докторанти се регистрират в отдел *Развитие на академичния състав и докторантури*. Във ФИФ е създадена група Алумни на докторантите, която функционира в социалните мрежи.

Констатации от изпълнението на *стандарт 4*:

- 1. В ПУ е създадена система относно правилата и процедурите, които проследяват и контролират „жизнения цикъл“ на докторанта.**
- 2. За предложената за акредитация докторска програма съществува добра нормативна база, която гарантира на докторантите участие в научни проекти.**
- 3. Осигурени са възможности за мобилност в страната и в чужбина.**

Стандарт 5. „Преподавателски състав“ и съответстващите му критерии, а именно: Критерий 5.1. „Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията“

ПУ разполага с необходимия квалифициран преподавателски състав като цяло, който осигурява качествено обучение в различните докторски програми. Обучението на докторантите е осигурено с научни ръководители и преподаватели с докторски степени и хабилитирани по професионалното направление специалности.

Обучението на докторантите ще се осигурява от преподаватели на катедра „Геология“ във ФИФ на ПУ и катедра по психиатрия и медицинска психология, катедра по фармакология и клинична фармакология, катедра по УНГ болести на МУ – Пловдив. В приложения списък на хабилитираните преподаватели с курсове в докторската програма „Медицина, психология и вяра“ присъстват и преподаватели от Ecclesiastical Academy of Athens. Обучаващите звена разполагат с необходимия хабилитиран академичен състав за провеждане на обучението.

В приложения списък на хабилитираните преподаватели с курсове в докторската програма „Медицина, психология и вяра“ не е предоставена информация за тяхната научната квалификация – професионално направление на придобитите научни степени и заеманите академични длъжности. Направената справка установи, че липсват преподаватели в основополагащи богословски дисциплини с едно изключение проф. дтн Апостол Делипапазов. Обучението в пет от учебните дисциплини, които са в областта на психиатрията и клиничната психология, ще се осъществява от професор по отоларингология, въпреки, че катедрата по психиатрия и медицинска психология на МУ - Пловдив е сред обучаващите звена, а в списъка на хабилитираните преподаватели с курсове в докторската програма присъстват и двама доценти по психология.

Преподавателите, които ще осъществяват обучението в докторската програма имат утвърден професионален опит в своите научни и практически области.

Констатации от изпълнението на *стандарт 5*:

1. ДП разполага с необходимия хабилиран преподавателски състав.
2. Списъчният състав на преподавателите в докторската програма, които не са от ПН 2.4. Религия и теология имат опит в обучението на докторанти, в осъществяването на образователния процес в отделни докторски програми, в професионалната област, в която са специалисти.
3. Не е предоставена информация за професионалното направление на придобитите научни степени и заеманите академични длъжности на преподавателите, които осъществяват обучението в докторската програма.
4. По отношение на ръководството на докторанти от ПН 2.4. Религия и теология липсват преподаватели в основополагащи богословски дисциплини.
5. Учебни дисциплини се водят от преподаватели с научна квалификация в друго професионално направление. Необходимо е учебните курсове да бъдат приведени в съответствие с професионалния и научен профил на преподавателите.

Стандарт 6. „Учебни ресурси и подпомагане на студентите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий. 6.1. „ВУ развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейност“

ПУ постоянно развива и подобрява своята материално-техническата и информационна база. Прилагат се нови технологии и информационни системи, които осигуряват качествено образование и научни изследвания. ПУ „Паисий Хилендарски“ и в частност Философско-историческият факултет притежават необходимия капацитет от аудитории, кабинети и библиотечни места. Материално-техническата и информационната база се обновява и развива редовно, което осигурява учебната и научноизследователската дейност на преподаватели, студенти и докторанти.

Докторантите от другите към ФИФ разполагат със собствени план-сметки, средствата от които се използват за провеждането на изследователската им работа и реализиране на теренни проучвания. Докторантите могат да ползват средства още от Студентски съвет, Фонд за научни изследвания към Университета „Млади учени и докторанти“. Катедра „Теология“ ползва такава възможност за учебни практики, екскурзии с образователни цели, семинари. Докторантите имат възможност да публикуват в университетското списание „Folia medica“ и да участват в научното дружество „Асклепий“.

Докторантите от програмата в направление 2.4. Религия и теология имат достъп до целия обем ресурси на Университетската библиотека. Наличният фонд съхранява литература от всички области на науката. Същевременно ще е необходимо да се поръча и обем научна литература, която ще обслужва и новата докторска програма. На докторантите е осигурен достъп до научни бази данни Science Direct и Scopus.

В ПУ и ФИФ са създадени добри условия за публикуване на докторантите. Потвърждение на това са възможностите за публикации, които съществуват във фонда „Научни изследвания“ към Университета. Към катедра „Теология“ действа докторантски семинар по експериментална хуманитаристика, резултатите от който се публикуват. Възможност за публикации на бъдещите докторанти се предоставя в изданията на МУ – Пловдив.

Констатации от изпълнението на *стандарт 6*:

1. ПУ „Паисий Хилендарски“ и ФИФ притежават необходимия капацитет от аудитории, кабинети и библиотечни места. Материално-техническата и информационната база се обновява и развива, което осигурява учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност на преподаватели, студенти и докторанти.
2. Докторантите от катедра „Теология“ ще могат да ползват допълнителни средства, което ще им помага научната работа и учебните практики.
3. На докторантите е осигурена възможност за публикации в престижни богословски и медицински издания.

Стандарт 7. „Управление на информацията“ и съответстващите му критерии, а именно:

В ПУ съществува съвременна система за организация и управление на информацията. Тя се осъществява на различни равнища: 1) равнище университет; 2) равнище факултет, и 3) равнище катедра. По отношение докторските програми на университетско равнище съществува отдел „Развитие на академичния състав и докторантури“. На факултетно равнище в сайта на ФИФ има рубрика „Докторски програми“ и съответно на катедрено равнище ще се изработи система за информация относно новата докторска програма. За нея ще отговорят административният сътрудник и бъдещите научни ръководители.

Съществува система за осигуряване и оценка на качеството на ПУ, която за постигане на своите цели събира и анализира цялата информация относно дейността на ВУ. В нея има представители на факултетите оторизирани от деканските ръководства. Съответно в ПУ се събира информацията от факултетите и дейността на различните комисии: учебна дейност, управление и контрол на качеството, по акредитацията, одити, рейтинг и пр. Факултетите от своя страна събират и анализират информацията, постъпваща от катедрите. На всички нива в системата се дава възможност за участие на външни заинтересовани страни: работодатели, анализатори, одитори, външни експерти и пр.

Отделът „Развитие на академичния състав и докторантури“ поддържа електронен каталог на акредитираните и предлаганите докторски програми, осигурява публичен достъп до електронен архив, в който се съхраняват копия от авторефератите на дисертационните трудове, изпраща информация за приключилите процедури за придобитите научни степени в Националния център за информация и документация. В отделните катедри също се събира и анализира информация за всички дейности, процедури и събития, свързани с обучението на докторантите. Тя е на разположение на сайта на ФИФ. Във ФИФ е създадена система за информационно и административно обслужване на докторантите. В сайта на ФИФ се публикува информация за „жизнения цикъл“ на докторанта в рубриката „защитили докторанти“

Качеството се гарантира от Системата за осигуряване, поддържане и развитие на качеството на обучение на образователния продукт. Провеждат се тримесечни и годишни отчети за реализацията на докторантурата, изпълнението на индивидуалния учебен план съгласно установените процедури. Докторантът прави индивидуален отчет на всяко тримесечие, който се обсъждат и приемат на катедрен съвет. Прави се също годишен отчет, който се обсъжда и приема на катедрен и факултетен съвет. Цялата документация се архивира и може да се ползва за информация.

Констатации от изпълнението на *стандарт 7*:

1. В ПУ действа система за осигуряване на информация и оценка на качеството на докторските програми.
2. В ПУ и ФИФ е въведен мониторинг на управлението на качеството и прилагане на коригиращи действия при установяване на нарушения на нормативната база.

Стандарт 8. „Информация за обществеността“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 8.1. „ВУ публикува ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението на докторантите, както и за защитилите и за другите заинтересовани страни и обществеността“

ПУ като и ФИФ публикува цялата документация по докторските програми. В официалният сайт на ФИФ има страница „Докторски програми“. В нея се намира информация за всяка програма, администрирана от ФИФ, заповеди за изпити, брой за прием на докторанти . В сайта е изнесена пълна информация относно одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; решения от факултетни съвети; университетски форуми с участието на докторанти.

Оповестяването на информация във ФИФ се осъществява активно посредством социалните мрежи. ФИФ и катедра „Теология“ се възползват максимално и от възможността да предоставят информация за дейността си и чрез други средства за информация като PR агенции, национални и местни издания.

Във ФИФ е приет „Регламент за наблюдение и оценка на информацията“, който гарантира достоверност и актуалност на информацията. Контролът се осъществява от „Комисия по информационно осигуряване“, в която влизат представители от всяка катедра на факултета, представител на студентите и докторантите и се ръководи от заместник-декан на ФИФ.

Във ФИФ са създадени условия за мобилност на студенти, докторанти и преподаватели. Публично е оповестена студентската, докторантска и преподавателска мобилност по Еразъм+. Периодично се разясняват правилата за мобилност; публикуват се обяви за стипендии и възможности за мобилност на базата на двустранни споразумения или специализирани програми. На докторантите се съдейства в административните процедури от страна на катедрите, деканата на ФИФ, заместник-декана по международната дейност към факултета и от служителите в отдел „Международно сътрудничество“. В началото на всяка учебна година се провеждат обща за университета информационна среща за програмата „Еразъм+“. Дискутират се условията и процедурите по прием, селекция и отчитане на мобилността, сроковете и документите, необходими на различните етапи от подготовката, реализацията и отчитането на мобилността. Посочват се източниците на подробна и актуална информация. Публикуван е списък с европейски университети с които ФИФ има сключени двустранни договори за мобилност.

Констатации за изпълнението на *стандарт 8*:

1. ПУ и ФИФ е създадена система за публично оповестяване на документацията за всички етапи (образователен, научен и административен) от развитието на докторските програми.
2. Информационното обслужване е на необходимото ниво, което гарантира успешното осъществяване на учебния процес на докторантите.

Стандарт 9. „Текущ мониторинг и периодичен преглед на програмите“ и съответстващите му критерии, а именно:

Във ФИФ и катедра „Теология“ е създадена система за постоянен мониторинг на учебните планове и програми в образователните степени „Бакалавър“ и „Магистър“ и образователната и научна степен „Доктор“. Резултатът от мониторинга е въвеждането на еднократни и постоянни промени в докторските програми, наложени от стратегията на развитието на научната област. Актуализацията се осъществява съгласно установените административни процедури. Препоръки по отношение на учебните планове и програми се правят и от външни одитори като НАОА. Те имат за цел получаването на обективна, независима оценка и сравнение на резултатите от дейностите по поддържане и повишаване на качеството на образование в ПУ с тези на други академични структури.

Във ФИФ съществува методология за провеждане на вътрешни одити по качеството. Комисията по контрол на качеството организира, координира и извършва ежегоден одит на учебната документация и административната дейност за управление на образователните дейности. Обобщената информация се анализира с цел подобряване на качеството на образователния продукт. Във ФИФ действа „Комисия по атестация“, която оценява приноса на всеки член на академичния състав в учебната, научноизследователската и административната дейност на катедрата и факултета.

Във ФИФ се извършва постоянен преглед и актуализиране на докторантските програми. Вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав на ФИФ се осигурява от действащите Комисия за управление и контрол на качеството на образователния процес (КУККОП), Комисия по акредитацията, одити и рейтинг (КАОР) и Комисията по атестация на преподавателите. Одитните процедури във ФИФ съответстват на международните стандарти за професионална практика по вътрешен одит. Търсят се възможности за разширяване участието на представители на потребителските организации в него. Към ФИФ е създаден

„Консултативен съвет на работодателите“, който въвежда на нови практики на сътрудничество между ФИФ и работодателите от региона и адаптиране на учебните програми, с цел преодоляване на недостига на професионални умения.

Основен източник на информация за качеството на образованието и бъдещето развитие на докторските програми е обратната връзка със завършилите и защитили своите тези докторанти. С тях се провежда периодичното анкетиране чрез анкетни карти („Анкетна карта за докторанти“, „Анкетна карта за работодатели“ и др.), които ще дават информация за качеството на образованието и реализацията на докторантите.

Констатации за изпълнението на *стандарт 9*:

- 1. Във ФИФ е създадена система за мониторинг на докторските програми и образователния продукт.**
- 2. Създаден е контакт с работодателски организации, чието мнение се отчита в актуализацията на докторските програми.**

Стандарт 10. „Циклично външно осигуряване на качеството“ и съответстващите му критерии, а именно:

Критерий 10.1. „ВУ и научната организация осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми“

В ПУ са въведени форми за външно оценяване, като способ за проверка на ефективността на обучението и на вътрешната система за осигуряване на качеството на образованието. то. Системата на външно оценяване дава необходимата информация за развитието на докторските програми, предлагани във ФИФ. Редовното външно

оценяване на качеството е обратната връзка за проследяване на съвременните тенденции в развитието на научната област, с които се гарантира ефективност и обективност на обучението в докторските програми на ФИФ.

Установената практиката във ФИФ осигурява редовното самооценяване на цялата учебна документация по специалности и професионални направления на всяко ниво на обучение, включително и на докторските програми, което се прави както по катедри, така и в Комисията за качество и се одобрява от ФС. Заседанията на комисията и на ФС се изпълняват по график и се оповестяват публично и по електронна поща. Протоколите от заседанията се публикуват на сайта на ФИФ.

Във ФИФ съществуват и успешно се използват формални и неформални процедури за външна оценка на учебните програми и на целия образователен процес (анализ на обобщени данни от анонимни анкети сред докторанти и работодатели по основни въпроси, свързани с факторите за наблюдение, анкети, доклади на експертни групи по акредитация, мнения на потребители на кадри). Оценяват се и се огласяват резултатите от функционирането на системата, включително от вътрешни и външни одити и се предприемат действия за нейното усъвършенстване.

Съществува система за външно осигуряване на качеството на обучение в докторските програми във ФИФ и катедра „Теология“. Външното осигуряване на качеството на докторската програма „Медицина, психология и вяра“ се реализира от акредитационната оценка на НАОА. Катедра „Теология“ трябва да изпълни препоръките на външното оценяване, за да стандартизира учебните планове и програми и гарантира качеството на докторантското обучение. Възможността за акредитиране на докторската програма „Медицина, психология и вяра“ е следствие от повишената външна оценка за качество на програмната акредитация на професионално направление 2.4. Религия и теология (8,36), дадена от НАОА. Други външни фактори, които осигуряват качеството са Консултативен съвет на работодателите и РИО – Пловдив.

Констатации за изпълнението на *стандарт 10*:

<p>1. Във ФИФ и катедра „Теология“ съществува действаща система, която гарантира външното осигуряване на качеството на докторските програми.</p>

SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>1. ПУ и ФИФ притежава опит и капацитет в ръководенето и обучението на докторанти. Предложената докторска програма със своя интердисциплинарен характер се явява опит за интеграция на научни области, които имат практическо социално значение..</p> <p>2. В ПУ и ФИФ е изградена и функционира система за поддържане и управление на качеството, която гарантира високо равнище на обучението. Провеждат се периодично външни и вътрешни одити на учебните планове и дейностите за тяхното изпълнение.</p> <p>3. На докторантите се предоставят всички необходими условия за научна работа. Подготовката им се осъществява на основата на съвременни образователни форми и научни методи.</p> <p>4. Налична е добра нормативна база, която гарантира на докторантите участие в научни проекти. и възможност за мобилност в страната и в чужбина.</p> <p>5. Поддържа се и се разширява материално-техническата база на университета и ФИФ. Налична е информационна система, която осигурява „жизнения цикъл“ на докторанта.</p> <p>6. На докторантите е осигурена възможност за публикации в престижни издания и участие в научни форуми.</p>	<p>1. Основната слабост на предложената докторска програма е глобалният характер на научните области заложиени в заглавието и липсата на яснота относно това какво се разбира под „вяра“ и каква е връзката с ПН 2.4. Религия и теология.</p> <p>2. Докторската програма „Медицина, психология и вяра“ е опит за обединяване на три многоаспектни и твърде обширни области на човешкото познание. С оглед осигуряването на качеството на предлаганото образование е необходимо да се прецизира съдържателния фокус на докторската програмата (относно цели, задачи и получена квалификация), да се определят мащабите на научно-изследователското поле и да се изведе ново заглавие на програмата.</p> <p>3. Съдържанието на учебния план и учебните програми не осигурява постигането на заложените цели и очаквани резултати от обучението в докторската програма „Медицина, психология и вяра“.</p> <p>4. Не е обоснована съвместимостта на предлаганата програма с подобни програми в чужбина. Липсва компетентното мнение на представители от трите професионални общности.</p> <p>5. В учебния план липсват основополагащи богословски дисциплини от четирите дяла на богословието. Този факт поражда съмнение в научната квалификация на докторант с диплома, издадена от ПН 2.4. Религия и Теология.</p> <p>6. Липсват преподаватели в основополагащи богословски дисциплини. Част от учебните дисциплини се водят от преподаватели с научна квалификация в друго професионално направление.</p>

ПРОФ. ДФН. АННА-МАРИЯ ТОТОМАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО
ХУМАНИТАРНИ НАУКИ И ИЗКУСТВА

IV. ПРЕПОРЪКИ ОТ ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ

1. Да се преосмисли цялостната концепция за Докторската програма, да се прецизира предметната област на научно изследване, и да се изведе ново заглавие на програмата с оглед мястото ѝ в ПН 2.4. Религия и теология.

Срок: до разкриване на нова процедура за акредитация

2. Да се промени учебната документация и да се обвърже с адекватно учебно съдържание съобразно преосмислената и прецизирана предметна област на научно изследване на докторската програма.

Срок: до разкриване на нова процедура за акредитация

3. Заложените в учебния план дисциплини да се водят от преподаватели с научна квалификация в същото професионално направление.

Срок: до разкриване на нова процедура за акредитация

4. Научното ръководство да бъде съобразено с професионалното направление на научния ръководител и професионалното направление, в което докторантът е придобил образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и "магистър".

Срок: до разкриване на нова процедура за акредитация

5. За постигането на високо качество на обучението в интердисциплинарната докторска програма е необходимо въвеждане на учебен план за специалисти, които са завършили професионалните направления, включени в ДП и учебен план за неспециалисти за завършилите други професионални направления.

Срок: до разкриване на нова процедура за акредитация